

Hrvoje Požar i HEP

Profesionalni put Hrvoja Požara vezan uz HEP

- u jednom dijelu od 1946. do 1951. godine kao zaposlenik nekadašnjih poslovnih organizacija iz kojih je potekla današnja Hrvatska elektroprivreda (HEP),
- u drugom dijelu kroz osnivanje „Elektroprivrednog naučnog instituta” i rada u njemu,
- u trećem dijelu kao profesor na Tehničkom fakultetu, kasnije Elektrotehničkom fakultetu, Sveučilišta u Zagrebu.

Počeci rada u HEP-u

- U tadašnje „Elektroprivredno poduzeće Hrvatske” dolazi 1946. godine kao školovani i mladi inženjer.
- Bio je zaposlen na poslovima inženjera i v.d. tehničkog rukovodioca u splitskoj ispostavi tog poduzeća.
- Obavljao je poslove rukovodioca pogona hidroelektrana na Cetini i Krki.
- Vrlo brzo uočava glavne probleme u organizaciji rada i postaje prepoznat kao stručnjak.

Uspostava dispečerske djelatnosti

- Inicijalno imenovan na poziciju dispečera za područje Splita (1947.).
- Ubrzo napreduje na poziciju „Saveznog dispečera za Splitsku oblast” (organizirao je i vodio prvu dispečersku službu na području Dalmacije).
- Nakon toga postaje i elektroenergetski dispečer za Hrvatsku (1949-1951.)
- Tih godina započela je organizirana dispečerska služba u elektroenergetskom sustavu Hrvatske, a izrađuju se i prve elektroenergetske bilance.

Uspostava dispečerske djelatnosti

Izvadak iz imenovanja H. Požara glavnim dispečerom na području grada Splita od strane Generalne direkcije savezne elektroprivrede (29.5.1947.):

U tu svrhu će Generalna direkcija savezne elektroprivrede imenovati inženjera POŽARA za glavnog dispečera toga bazena, čijim se odlukama imaju pokoravati dispečeri Tvornice cementa, Elektrodalmacije, te Direktor Hemiske tvornice "Dalmacija". Glavni dispečer će dnevno telegrafski izveštavati Ministarstvo industrije i Generalnu direkciju savezne elektroprivrede o kretanju energije. Ostali dispečeri obaveštavaće dnevno svoje Direkcije o kretanju energije unutar sektora njihovog rada.

Glavni dispečer u slučaju potrebe može smanjiti odnosno povisiti količine energije za Tvornice cementa u ovisnosti o količine raspoložive energije i neophodnih potreba ostalih potrošača. Za takve odluke treba da traži naknadnu saglasnost Ministarstva industrije.

MINISTARSTVO ELEKTROPRIIVREDE

Savezni dispečer el.energije
ing.Hrvoje Požar

S p l i t

Drvarska 1.

Vaš znak

Vaše pismo

Naš znak
ing.VV/NK

Naš broj
III. 40072

14-XII-1948.

P r e d m e t:
inspekcija elektro-
energetskih postrojenja.

Ovim Vas izveštavamo, da ste odlukom ovog Ministarstva
odredjeni za člana komisije, koja ima zadatak da izvrši
inspekciju elektro-energetskih postrojenja. Prema tome
kada Vam se obrati Operativna komisija za N.R.

..H.R.V.A.T.S.K.U..... za Vašu saradnju, Vi će te se
odmah odazvati. Pomenuta komisija dobila je tačna uputstva
za rad komisija, kojih će te se za vreme Vaše saradnje
tačno pridržavati. U glavnim potezima niže je naveden dje-
lokrug rada odnosno zadatak.

MINISTAR ELEKTROPRIIVREDE FNRJ

ZADATAK: Član Operativne komisije
za NR Hrvatsku i član
Reonske komisije za
Dalmaciju.

Nakon rada u HEP-u

- Iako zaposlen u drugim institucijama, većina njegovih radnih aktivnosti i dalje je vezana uz HEP.
- Nastavlja rad na rješavanju brojnih kompleksnih studijskih i analitičkih zadataka koji su se odnosili na izgradnju elektroenergetskih objekata i postrojenja.
- Sudjelovao je u kreiranju koncepata i određivanju veličine izgradnje svih elektrana koje su izgrađene za njegova života.
- Tijekom cijelog svog stručnog i znanstvenog radnog vijeka sudjelovao je u kreiranju algoritama, metoda i analiza korištenih za potrebe razvoja ili optimalnog pogona elektroenergetskog sustava.

Neki odabrani primjeri

- *H. Požar*: Prijedlog osnovnog projekta elektrifikacije Dalmacije, Zagreb, 1952.
- *H. Požar*: Ekonomična raspodjela opterećenja u elektroenergetskom sistemu, Osnovi za praktičan rad elektroenergetskih dispečera, Školska knjiga, Zagreb, 1953.
- *H. Požar*: Energetsko opravdanje potrebe izgradnje termoelektrane u zapadnoj Hrvatskoj, Zagreb, 1955.
- *J. Jerić, (recenzent H. Požar)*: Metode procjene konzuma, izbora elektrana i bilanciranja u elektroenergetskim sistemima, Zagreb, 1958.
- *H. Požar, B. Udovičić*: Valorizacija elektrana za određivanje redoslijeda izgradnje, Zagreb, 1967.
- *H. Požar, J. Keglević*: Metoda za određivanje raspodjele opterećenja među elektranama u elektroenergetskom sistemu hidroelektrana i termoelektrana, Zagreb, 1968.
- *H. Požar, B. Udovičić*: Uklapanje nuklearne elektrane u elektroenergetski sistem SR Hrvatske, Zagreb, 1968.
- *H. Požar, B. Udovičić, J. Keglević*: Optimalni volumen akumulacije i optimalna veličina izgradnje hidroelektrana, Zagreb, 1971.

Glavna područja znanstvenog i stručnog djelovanja

- proizvodnja električne energije,
- optimalni pogon i razvoj elektroenergetskog sustava,
- bilanciranje i ekonomsko vrednovanje u elektroprivredi.

Osobito značajne aktivnosti

- analiza mogućnosti proizvodnje i veličine izgradnje hidroelektrana u EES-u, definiranje optimalnog volumena vodne akumulacije,
- energetska opravdanje i uklapanje termoelektrana u elektroenergetski sustav (EES), izbor glavnih parametara termoelektrane,
- modeli procjene potrošnje i karakteristika potrošnje električne energije te simulacije krivulja opterećenja,
- koncepcija razvoja prijenosne mreže,
- valorizacija elektrana i potrebna izgradnja proizvodnog dijela elektroenergetskog sustava - dugoročne elektroenergetske bilance,
- optimalni pogon elektroenergetskog sustava, raspodjela opterećenja između elektrana, redoslijed remonata, sigurnost rada EES-a i sigurnost opskrbe potrošača, rezerva EES-a,
- model konstantne i varijabilne energije u analizi EES-a, ...

Hrvoje Požar bio je začetnik...

- uspostave i dosljedne primjene stručnih i znanstvenih metoda u svim segmentima razvoja, izgradnje i korištenja elektrana i mreža,
- integralnog promatranja svih energetske sustava,
- uspostave ekonomskih odnosa prema realnim troškovima i ukupnom gospodarenju energijom,

većinom za potrebe Hrvatske elektroprivrede, unaprjeđujući tako njeno poslovanje.

Bio je i utemeljitelj Zagrebačke energetske škole iz koje je potekao niz uglednih energetičara u Hrvatskoj, doktora znanosti, akademika.

Stručna i znanstvena postignuća

- Preko 330 stručnih i znanstvenih radova.
- Više od dvije trećine cjelokupnog opusa se odnosi na analize i studije u vezi s postrojenjima i projektima odnosno optimalnim poslovanjem i razvojem elektroenergetskog sustava odnosno danas Hrvatske elektroprivrede.

Skripte i knjige – izvor spoznaja o energetskom i elektroenergetskom sustavu

- Proizvodnja električne energije (I i II dio), Sveučilište u Zagrebu, 1962.
- Snaga i energija u elektroenergetskim sistemima, Informator, Zagreb, 1985. (prva i druga knjiga)
- Visokonaponska rasklopna postrojenja, Tehnička knjiga Zagreb, 1978. (prvo izdanje)
- Osnove energetike (1., 2. i 3. knjiga), Sveučilište u Zagrebu, 1992.
- Niz članaka u Tehničkoj enciklopediji, Općoj enciklopediji i Enciklopediji Leksikografskog zavoda.

Hrvoje Požar

- Postavio temelje razumijevanja funkcioniranja energetskeg i elektroenergetskog sustava.
- Postavio temelje razumijevanju modela razvoja energetskeg i elektroenergetskog sustava.
- Neumorni i pedantni analitičar, uvaženi stručnjak, predani voditelj projekata, odani savjetnik, dragi profesor i uzoran znanstvenik, a iznad svega blizak kolega i suradnik.
- Učitelj mnogim generacijama elektroprivrednika koji su gradili i izgradili današnji elektroenergetski sustav Hrvatske.
- Stožerna figura hrvatske energetske i elektroenergetske misli.